

Hyötytietoa pk-yrityksille –webinaarisarja
26.4.2024
Minna Ojanperä, johtava asiantuntija
EK vihreä kasvu

Investointiluvitus uudistuu – mitä vaikutuksia pk- yrityksiin?

Tavoitteena sujuvampi ja nopeampi luvitus

- Viranomaisyhteistyön paraneminen, kokonaiskoordinaation lisääminen
- Viranomaisten valitusten väheneminen
- Ennakoitavuuden parantaminen
- Investointiluvituksen kokonaiskäsittelyajan lyheneminen

Edellyttää:

- Lukuisia lainsäädäntömuutoksia ja hallinnon uudistamista
- EU-lainsäädännön toimeenpanoa
- Sähköisen asioinnin kehittämistä
- Osaamisen kehittämistä – myös lupahakemusten laatu ollut esillä

Hallitusohjelmaa luvituksen sujuvoittamiseksi edistetään eri ministeriöissä

- ✓ **Valtion aluehallintoa** koskevat kirjaukset
 - ✓ Uusi valtakunnallinen lupa-, valvonta- ja ohjausviranomainen, ”VALO-virasto,” aloittaa 1.1.2026
 - ✓ Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten ympäristötehtäviä samaan organisaatioon
- ✓ **Maankäyttöä ja rakentamista** koskevat kirjaukset
- ✓ **Investointiluvituksesta** Suomelle kilpailuetu –luku
 - ✓ Priorisoitu hallituskauden alkuun
 - ✓ Iso osa muutoksista voimaan v. 2026 aikana
- ✓ Käynnissä on ympäristöluvitusta laajempi uudistus

**Vahva ja
välittävä
Suomi**

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

Luvituksen sujuvoittaminen

Yhden luukun palvelujen hanke käyntiin 1.8.2023

Seurantaryhmä				
Lupa- ohjaus- ja valvontaviraston perustaminen	Yhden luukun lainsäädäntöhanke	Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja niistä poikkeaminen	Alueiden käytön sääntelyn uudistus (lupamenettelyt)	Useita erillistoimia, kuten
Lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston lainsäädännön valmistelu YM-hallinnonalan lainsäädännössä (VM-valmisteluvastuu)	Yhden luukun mallia edistävän luvituksen toteuttaminen: "Tavoitteena on, että lupakäsittelyjä yhdistämällä hakemus johtaa lähtökohtaisesti yhteen viranomaispäätökseen ja valitusmahdollisuuteen"	"Hallitus vastaa vesipuidedirektiivin vaatimukseen kansallisella lainsäädännöllä" "Vesipuidedirektiivin mahdollistamat kansalliset joustot otetaan käyttöön"	"Teollisuuspuistoista tehdään yksi keino sujuvoittaa investointeja" "Ympäristöluvan käsittely kaavapäätöksen nojalla odottamatta lainvoimaisuutta" jne.	Selvitetään mahdollisuus kompensatioon ympäristöluvan ehtoissa Varovaisuusperiaate-selvitys Arvioidaan mahdollisuus palauttaa lupamääräyksiin lupien tarkastamisen edellytyksiä Automaatio, tavoiteajat Etusijamenettelyn arvio ja kehittäminen, pumppuvoimalat Arvioidaan mahdollisuus säätää VN:lle mahdollisuus siirtää käsittely nopeutettuun menettelyyn (poikkeuksellisen tärkeät hankkeet)

Yhden luukun digitaalisten palveluiden hanke käynnistymässä

Virastouudistuksen toimeenpanohanke käynnistymässä

Valtion aluehallintouudistus

- Valtiovarainministeriön tiedote 15.3.: <https://vm.fi/-/valtion-aluehallinnon-uudistus-etenee-uusien-virastojen-tehtavat-linjattu>
- Uuteen valtakunnalliseen lupa-, valvonta- ja ohjausvirastoon (VALO) kootaan:
 - pääosa nykyisten aluehallintovirastojen tehtävistä,
 - kaikki sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran tehtävät
 - sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) erikseen linjatut ympäristövastuualueen tehtävät.
- Alueiden käytön osalta ja vesien- ja merenhoidon tehtävien osalta VALO-virastoon kootaan luvituksen kannalta keskeiset tehtävät
- Hallituksen esitys aluehallintouudistuksesta lähtee lausunnoille arviolta kesäkuussa 2024
- VALO virasto aloittaa 1.1.2026, yhdessä elinvoimakeskusten kanssa
 - virasto toimisi alueellisesti yhteistoiminta-alueisiin perustuen, tarvittaessa viraston toimipisteverkosto voi olla tätäkin laajempi

Yhden luukun lainsäädäntöhanke

Lainsäädäntöhankeen työpaketit

1. Kehitämme eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (764/2019) eli ns. yhteensovittamislakia vastaamaan uutta virastomallia.
 - VALO-käsittelylain kehittäminen ja yhteensovittamislain tarkastelu.
2. Valmistelemme ympäristölupien, vesilupien ja maa-aineslupien sekä luonnonsuojelulain mukaisten eräiden päätösten yhteiskäsittelyä koskevia säännöksiä
 - Valmisteilla yhteiskäsittelyä koskeva säännös ja siitä johtuvat tuomioistuinlakien sekä muutoksenhakua koskevien säännösten muutokset.
3. Selvitämme, miten YVA-menettelyt ja Natura-arvioinnit voitaisiin käsitellä aiempaa sujuvammin osana ympäristöön liittyviä (YSL, VL, maa-aineslaki) lupamenettelyjä.
 - Valmisteilla YVA-lakia koskevat muutosehdotukset ja Natura-säätelyn tarkennukset.
4. Valmistelemme lupamenettelyihin liittyvien EU-säädösten (muun muassa asetusehdotukset kriittisistä raaka-aineista ja nettonollateollisuudesta) täytäntöönpanoa.
 - Valmisteilla säännösehdotukset yhteyspisteviranomaisen nimeämisestä sekä kiireellisestä käsittelystä.

Alueidenkäyttölain uudistaminen

- Hallitusohjelmakirjaukset keskeisessä roolissa
- Tarkastelussa mm.
 - Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, kaavatasot
 - Kumppanuuskaavoitus ja aloiteoikeus
 - Kansallinen turvallisuus, maailmanperintökohteet, MAL-sopimukset
 - Ehdotus teollisuuspuistoista
 - Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskeva erityissääntely
 - Aurinko- ja tuulivoimaa koskeva erityissääntely
 - Muutoksenhaku
- Hallituksen esitysluonnos valmistuu syksyllä 2024
- **Huom.** Maankäyttö- ja rakennuslaki koostuu jatkossa neljästä eri laista: alueidenkäyttölaki, rakennuslaki, kaksi lakia yhdyskuntakehittämisestä

Vesistövaikutusten rooli kasvamassa luvituksessa

- Vesipuidedirektiivin kansallinen toimeenpano valmistelussa
 - Heijastuu erityisesti sellaisiin ympäristölupavelvollisiin toimintoihin, joista aiheutuu päästöjä veteen
 - Vesien hyvän tilan oikeudellinen sitovuus vahvistunut jo nyt
 - Hankekohtainen poikkeamismahdollisuus esillä
 - Ennakoitavissa lisääntyvää selvitysvaatimusta vesistövaikutuksista osana laadukasta lupahakemusta
- Vesikysymykset pinnalla laajemmin EU:ssa
 - Ilmastonmuutoksen aiheuttamat sään ääri-ilmiöt, kuten kuivuusjaksot, vaativat toimia
 - Toinen keskeinen ilmiö koskee luvituksen ja tiukkenevan vesiensuojeluvaatimuksen yhdistämistä

Paikallisen hyväksyttävyyden varmistaminen

- Vihreän siirtymän konfliktit ovat lisääntymässä
 - Akkuteollisuus
 - Kaivosteollisuus
 - Uusiutuva energia: tuulivoima, aurinkovoima
- Konfliktit pidentävät luvitusprosesseja huomattavasti
- Toiminnanharjoittaja voi omalla toiminnallaan vaikuttaa paikalliseen hyväksyttävyyteen
 - Varhaisen vaiheen tiedottaminen
 - Luottamuksen saavuttaminen esim. ympäristövaikutuksista
 - Aktiivinen vuorovaikutus
 - Sitoutuminen yhteistyöhön myös toiminnan aikana eli luvitusvaiheen päätyttyä

Kiitos!

minna.ojanpera@ek.fi

0505218152